

BEAVATÁS
TANULMÁNYOK A ZABOLAI
FIATAL NÉPRAJZKUTATÓK SZEMINÁRIUMAINAK
ANYAGÁBÓL (2008–2011)

A ZABOLAI CSÁNGÓ NÉPRAJZI MÚZEUM KIADVÁNYAI III.

A könyv megjelenését a

és a

BETHLEN GÁBOR
Alap

támogatta.

Beavatás

Tanulmányok a zabolai Fiatal Néprajzkutatók Szemináriumainak anyagából (2008–2011)

Szerkesztette
Kinda István

KRIZA JÁNOS NÉPRAJZI TÁRSASÁG – CSÁNGÓ NÉPRAJZI MÚZEUM
KOLOZSVÁR – ZABOLA
2011

Kiadja a KRIZA JÁNOS NÉPRAJZI TÁRSASÁG
400162 Kolozsvár, Croitorilor (Mikes) u. 15.
telefon/fax: +40 264 432 593
e-mail: kriza@mail.dntcj.ro
www.kjnt.ro

© Kriza János Néprajzi Társaság, 2011

Lektorálta:
dr. Pozsony Ferenc
dr. Tánzos Vilmos

Borítóterv és tipográfia:
Könczey Elemér

Számítógépes tördelés:
Sütő Ferenc

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Beavatás : tanulmányok a zabolai Fiatal Néprajzkutatók

Szemináriumainak anyagából : (2007–2010) / ed.: Kinda István. –
Cluj Napoca : Kriza János Néprajzi Társaság, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-8439-53-5

I. Kinda, István (ed.)

398(=511.141)(498)

Készült a kolozsvári GLORIA és IDEA Nyomdában
Igazgató: Nagy Péter

Tartalom

Előszó	7
 POZSONY Ferenc Társadalmi változások Orbaiszék településein (1850–2010)	 11
 SZÓCSNÉ GAZDA Enikő Háromszéki életmód egy család leltárai tükrében	 57
 DIMÉNY Attila A publikus tér használata Kézdivásárhelyen a 19–20. században.	 69
 KINDA István A hagyomány vonzásában: mészégetők Vargyason.	 109
 MIKLÓS Zoltán Útkeresés. Az államosítás és a dekollektivizáció hatása Sándortelke agrárközösségére	 165
 SZÓCS Levente Köllő Teréz: <i>Életrajzom a Szinpadon</i> . Egy gyergyócsomafalvi asszony népi önéletírása	 185
 DIMÉNY HASZMANN Orsolya Írott emlékek az első világháborúból.	 207
 SALLÓ Szilárd A Csíki Székely Múzeum pásztorbotjainak mintakincse	 235
 GERGELY Orsolya Társadalomkutatás Székelyföld-léptékben. Csíkszeredai szociológus hallgatók diplomamunkái	 265

Rezumate	278
Abstracts	282
Szerzőink	286

Előszó

A zabolai Csángó Néprajzi Múzeum 2011-ben immár nyolcadszor adott helyet a *Fiatal Néprajzkutatók Szemináriuma* néven intézményesült, első-sorban egyetemi hallgatók és pályakezdő fiatal kutatók számára szervezett néprajztudományi-muzeológiai tábor konferenciájának. A saját múzeumi gyűjteménnyel, kiállításokkal, kutatási programokkal, külső szakemberekkel és tudományos eredményekkel rendelkező Csángó Néprajzi Múzeum keretében szakgyakorlatozó elsőéves egyetemi hallgatók számára az itt töltött egyhetes periódus igazi néprajztudományi és muzeológiai beavatás, melyet követően a résztvevők már otthonosabban mozognak a diszciplína elméleti és módszertani kérdéseiben, a kultúrakutatás világában.

Az évek során a Pozsony Ferenc egyetemi tanár, múzeumalapító által szervezett zabolai szakmai találkozóknak helyet adó vidéki intézmény a székelyföldi, erdélyi és a magyarországi fiatal néprajzkutatók, muzeológus szakemberek, egyetemi oktatók kultúratudományi műhelyévé vált, ahol kellemes környezetben, oldott hangulatban zajlik az aktuális szakmai problémák, közös tervek megbeszélése. A fiatal intézmény műhely jellegét érzékelteti, hogy az utóbbi évek székelyföldi múzeumokban tevékenykedő néprajzos előadói korábban még hallgatóként kapcsolódtak be a szakgyakorlat munkálataiba; előadásaik pedig olyan aktuális kutatásokról szóltak, melyeknek későbbi eredményeit a zabolai közös beszélgetések is meghatározták.

2007-ben a Háromszéki magyarok világtalálkozója alkalmából az intézmény tudományos konferenciát szervezett, melynek anyagai az *Orbaiszék változó társadalma és kultúrája* című, a Csángó Néprajzi Múzeum kiadványainak sorát indító tanulmánykötetben jelentek meg. Az azóta eltelt négy évnek a zabolai műhelyhez is kötődő, az egyetemi hallgatók tudományba avatását célzó szakmai termését az előttünk fekvő, válogatott tanulmányokból álló kötet kívánja összefoglalni.

A könyv indító tanulmányában Pozsony Ferenc a történelmi Orbaiszék településeinek utóbbi bő másfél évszázados társadalmi folyamatait elemzi demográfiai és etnikai szempontból, melyeket gazdaságtörténeti és terepmunkákból származó adatokkal egészít ki.

Szőcsné Gazda Enikő a pávai Vajna család 18–19. századi életmódját kísérli meg feltárni a nemesi familia inventáriumai alapján. Levéltári kutatása a családra fókuszáló mikrotörténelmi léptéken túl fontos lokális és regionális társadalom- és tárgytörténeti adalékokkal, összefüggésekkel is szolgál.

Dimény Attila várostörténeti kutatásában Kézdivásárhely nyilvános használatú helyszíneit, a közösségi élet színtereit és azok kialakulását vizsgálja. A tanulmány központi eleme a 19. századi polgárosodás és urbanizálódás folyamata, melynek szellemiségében a városi iparos és értelmiségi réteg létrehozta a szabadidő eltöltésének intézményeit.

Kinda István a vargyasi mészégetés kapcsán egy ősrégi népi ipar 20. századi alakulását és 21. századi továbbélését mutatja be. Elemzésében a mesterséggel kapcsolatban álló társadalmi csoportok mindennapjait és gazdasági erőterek dimanikáját is részletesen ismerteti.

Miklós Zoltán egy apró udvarhelyszéki falu, Sándortelke 20–21. századi mezőgazdasági helyzetképét nyújtja. Rámutat, hogy a település és a mikrorégió önfenntartásában a polgári viszonyok és a tőkeáramlás hiányában olyan régi hagyományok élnek tovább, amelyeket az emberek „készen” találnak maguk körül: állattartás és földművelés családi léptékben, kizárólag a túlélés szintjén.

Szőcs Levente írásában egy gyergyói asszony önéletrajzát mutatja be és elemzi az egyén és a közösség egymásnak feszülő kapcsolatán keresztül. A szerző rámutat, hogy a kivételes életút nyomán születő önéletírás a szerzői önmegvalósítás mellett funkcionális cselekvés: a társadalmi kirekesztettséggel szembeni néma egyéni ellenállásként tételeződik.

Dimény Haszmann Orsolya szintén népi írásbeliség tematikájú írást tesz közzé: az eszternecki Bodor család első világháború idején folytatott levelezését elemzi. A 23 levelezőlappból álló forrásanyag különlegességét jelenti, hogy azok a fronton harcoló fiú és az otthon maradottak közötti érzelmek, az elkeseredés és a remény hű lenyomatai.

Salló Szilárd dolgozata a népi írásbeliség megnyilvánulásait a tárgyi néprajz vonzáskörében követi nyomon. A Csíki Székely Múzeum 101 darabos pásztorbot-gyűjteményét a szerző funkcionális, művészi és szimbolikus aspektusból is bemutatja.

Gergely Orsolya a csíkszeredai Sapientia egyetemen végzett, kezdő szociológusok diplomamunkáit bemutató, mennyiségi és minőségi mutatókat alapul vevő elemzésében a székelyföldi társadalomkutatás jelenlegi és jövőbeli alakulásának irányait is vázolja.

A kötet tanulmányainak tematikus fejezetei, változatai különböző folyóiratokban és kötetekben jelentek meg az utóbbi években. Ezek közül kiemeljük a legfontosabb fórumot, a Székely Nemzeti Múzeum *Acta Siculica* évkönyvét, amely rendre helyet adott a legfrissebb néprajztudományi eredmények közlésének, így a zabolai konferenciák anyagai közül több téma a rangos szakmai periodika hasábjain is taglalásra került. Köszönetünket fejezzük ki ugyanakkor a Communitas Alapítványnak, hogy évről évre támogatta a Fiatal Néprajzkutatók Szemináriuma rendezvényeinek létrejöttét, valamint azt is, hogy hozzájárult a zabolai konferenciák válogatott anyagából összeálló jelen kötetünk kiadásához is.

Kinda István

Rezumate

Dimény Attila

Folosirea spațiului public la Târgu-Secuiesc în secolele 19–20

Dezvoltarea burgeză din Târgu-Secuiesc a rezultat schimbări radicale și în folosirea spațiului public. Deși curțile și spațiile specifice orașului au asigurat pentru un timp îndelungat familiilor posibilitatea de a arunca o privire în viața privată a fiecăreia, în perioada cercetată se poate observa o diferențiere treptată între spațiul privat și cel public. Odată cu formarea asociațiilor civice la Târgu-Secuiesc au apărut spații cvasi-private sau cvasi-publique (de ex. cafenele, restaurante, sedii ale asociațiilor, saloane familiale etc.) care prin folosința lor repetată au devenit falimiare, iar spațiile publice și diversele instituții au devenit locurile evidente ale publicității și a vieții publice, unde numeroase grupuri sociale încercaseră reprezentarea propriilor sisteme de valori.

Dimény Haszmann Orsolya

Amintiri scrise din primul război mondial

Lucrarea analizează scrisori și vederi ale familiei Bodor din Estelnic (jud. Covasna), intrate în 1987 în proprietatea muzeului din Cernat. Analiza se concentrează asupra corespondenței dintre soldatul Benedek Bodor și familia rămasă acasă, respectiv prietenii săi, prin care se poate interpreta efectul războiului asupra individului și al comunității. Lucrarea descrie scrisorile analizând conținutul și unele aspectele stilistice, prezentând locul lor simbolic între documentele familiei.

Gergely Orsolya

Cercetări sociale în Ținutul Secuiesc.

Lucrările de diplomă ale studenților din Miercurea-Ciuc

Orsolya Gergely atrage atenția asupra un segment important al cercetării social-antropologice din Ținutul Secuiesc prin evidențierea rolului tezei studenților: aceste lucrări reprezintă o componentă modestă dar importantă în cunoașterea științifică a regiunii. Autorul analizează 85 de lucrări de

licență, fiecare lucrare pregătită de către un student al Universității Sapien-tia, de către un absolvent al programului de studiu sociologie – dezvoltare rurală (Miercurea Ciuc), în perioada 2005–2009. Lucrările arată atât o nouă direcție de cercetare, dar și atrag atenția asupra noi teme de cercetare. În același timp lucrările de diplomă dau un exemplu bun a deschiderii profesionale, dar ilustrează și direcția de interes a științelor sociale contemporane, și nu în ultimul rând prezintă a colecție metodologică colorată. În urma analizei prezentată pot fi formulate câteva prezumții privind lucrările de licență a viitorului apropiat: care vor fi temele de cercetare care devin (mai) populare, care vor fi grupurile de țintă care intră în mod accentuat în centrul interesului științific, sau care sunt regiunile, satele de care ar trebui să se intereseze – în cercetări și în lucrările de licență – următoarea generație a studenților.

Kinda István

O industrie tradițională: vărari în Vârghiș

Bazădu-se pe datele culese ultimii ani de cercetare, prin surprinderea secvențelor de viață, studiul prezintă rolul arderii varului în familie și în comunitate, acel proces care, prin schimbarea generațiilor, a parcurs o reînnoire continuă, și mulțumită căruia lucrătorii acestei industrii specifi ce au reușit să producă, în același timp, atât *câștig* economic, cât și social. Prin folosirea metodei de interviuri, am încercat să dezvelim fundalul economic al arderii varului în secolul al XX-lea și motorii relațiilor sociale activate prin procesul de producție.

Miklós Zoltán

Căutarea unei căi de ieșire.

Efectele naționalizării și decolectivizării la Alexandria

Într-o localitate cu locuitori puțini și din ce în ce mai bătrâni viziunea viitorului nu promite schimbări calitative semnificative. Cei care se ocupă de gospodăria sunt vârstnici, iar generația tânără nu mai are afinitate față de sectorul agricol. Situații asemănătoare pot fi documentate și în satul Alexandria (Sándortelke/Sándorfalva), localitate cu cei mai puțini locuitori din Scaunul Odorhei. Satul are 30 de locuitori stabili dintre care două treimi au peste 65 de ani. Aceștia țin la pământ cu

orice preț și în limita capacităților lor fizice doresc să scoată maximul posibil din activitatea de producție agricolă. Satul nu mai are școală de câțiva ani datorită lipsei de copii, biserica nu poate fi folosită din cauza stăcii ei nesigure, nici o firmă privată sau unitate comercială nu funcționează în sat. Astfel, nu putem vorbi despre prosperitate, membrii comunității se concentrează deocamdată numai asupra strategiilor de supraviețuire.

Pozsony Ferenc

Schimbări sociale în localitățile Scaunului Orbai (1850-2010)

În lucrarea noastră prezentăm modul în care modernizarea a reorganizat structura demografică și socială în localități din teritoriul Scaunului Orbai între 1850–2010. Cu ajutorul datelor păstrate la nivel local în registrele bisericilor și a recensămintelor oficiale prezentăm, pe rând, cele mai importante procese demografice (sporul/deficitul natural, migrația, endogamia, exogamia) ale satelor din această regiune și natura lor. Ipoteza noastră de bază este că procesele începute în 1848 au generat creșteri demografice semnificative, care s-au corelat scurt timp și cu construirea rețelei de cale ferată și de dezvoltarea industriei lansate cu mari promisiuni la sfârșitul secolului al XIX-lea. Individualismul ce a urmat modelele de familie și de viață au schimbat, de la începutul secolului al XX-lea, în mod semnificativ structura familiilor maghiare în localitățile Scaunul Orbai, iar perioada comunistă de după cel de-al doilea război mondial și globalizarea de după 1989 au adus schimbări radicale, atât în sistemul de relații interne și externe a regiunii, cât și în structura demografică a acesteia.

Salló Szilárd

Modelele bâtelor de păstor din Muzeul Secuiesc al Ciucului

Lucrarea de față cercetează tezaurul de modele ale bâtelor de păstor aflate în proprietatea Muzeului Secuiesc al Ciucului. Majoritatea bâtelor au fost făcute în secolul XX. În lucrare, pe lângă prezentarea celor 101 de bâte, care se găsesc în colecția etnografică a muzeului, se fac cunoscute și tehnicile de ornare folosite pe acestea precum și analizarea câtorva aspecte ale păstoritului.

Szócs Levente

Teréz Köllő: Biografia mea pe scenă.

Interpretarea biografiei populare a unei femei din Gheorgheni

În acest studiu autorul prezintă analiza manuscrisului unei femei din Gheorgheni și opinia generală a comunității locale despre această femeie. Prezentarea textului (a biografiei populare) nu are ca scop principal reconstituirea vieții autorului textului, ci interpretarea istoriei vieții imortalizate (scrise) în text, acele procedee unice cu care autorul prezintă viața ei proprie și atitudinea ei legată de aceasta. Într-un text scris și într-un context verbal, autorul compară două repertorii de texte, în care cel mai important lucru și poate unica asemănare este faptul că ambele încearcă să interpreteze reprezentarea paradoxală a personalității lui Teréz Köllő.

Szócsné Gazda Enikő

Mod de viață în zona Trei Scaune

prin prisma unor inventare familiale

Trei Scaune a fost țărâmul nobilimii și al curiilor. Analiza de față cuprinde investigarea inventarelor deținute de una dintre familiile nobile din această zonă, și anume familia Vajna. Din păcate curia familiei nu s-a păstrat, ci a dispărut împreună cu locuitorii ei. Totuși se pot deduce din arhiva și inventarele familiei orientările majore privind modul lor de viață, deoarece existența nobilimii, pe baza inventarelor obiectelor, a însemnat un trai specific, cu o exigență reprezentativă foarte accentuată.

Abstracts

Dimény Attila

The use of public space in 19th–20th century Kézdivásárhely (Târgu Secuiesc, Covasna county)

Bourgeois evolution in Kézdivásárhely had an important impact on the use of public space. Although the local specific yards and space organization has made possible for a long time for the inhabitants to take a look into each other's private life space, within the period in question we can observe a continuous differentiation between private and public space. Once with the appearance of civic associations, quasi/private or quasi/public spaces were formed (e.g. coffee shops, restaurants, association centres, family saloons etc.), which through a continuous use have become familiar, while public spaces and different institutions have clearly become the locations of publicity and public life, where several social groups were keen on representing their own system of values.

Dimény Haszmann Orsolya

Memorials from the World War I.

The source material, that was used for the examination, was the bequest remained from the Bodor family from Esztelnek (Estelnic, Covasna county), containing camp cards and letters, which together with other documents with familiar characteristics got into the property of the museum from Csernátton (Cernat, Covasna county) in 1987. The author examined the soldier's, Benedek Bodor, personal correspondence with his family and friends, thus analyzing and interpreting the impact of the world war onto individuals and the community. In the thesis, the letters are presented with documentary character for the museum, their subject, their functional and stylistically characteristics are analyzed, revealing their symbolic place among family documents.

Gergely Orsolya

Social researches in Székelyföld. Scientifical thesis of students from Csíkszereda (Miercurea-Ciuc, Harghita county)

Orsolya Gergely draws attention to an important segment of the sociological-anthropological research from Székelyföld, by highlighting the role

of students' thesis: these works representing a small but important component of this kind of knowledge in the region. The author analyzes 85 thesis, each paper prepared by a student from the Sociology–Rural Development BA degree program (Sapientia University, Csíkszereda), between 2005–2009. Papers, which are pointing to new research direction, and are drawing attention to new research topics as well. In the same time this scientific works give a good example of professional openness, but draws even the direction of the contemporary social science's interest. However, there also can be find a colorful methodological practice-collection. The analysis formulate some presumptions regarding to the near future as well: which topics might became (more) popular among students, which groups may enter (in a more accentuated way) in the focus of the social science, or to which small regions, villages should heed the next student generation with their research and thesis.

Kinda István

A traditional industry: lime-burners in Vargyas (Vârghiş, Covasna county)

Based on the data gathered in the last years of the research, by enlightening some particular sequences of life, the paper presents the role of lime-burning plays within families and the community, the process that due to the consecutive generations, has been continuously renewing, and during which workers of this specific industry have managed to produce economic and social *profit*, in the same time. Using the deep interview method, we tried to reveal the economic background of lime-burning in the 20th century and the driving force of social relations activated by the process of production.

Miklós Zoltán

Finding a way out. The effects of nationalization and decollectivization in Sándortelke (Alexandrița, Harghita county)

In a locality with small and aging population the vision of future does not reserve significant qualitative changes. Farms are run by aging people, the young generation is not interested in agriculture. The same conditions can be documented in Sándortelke/Sándorfalva (Alexandrița, Harghita county) too, the smallest locality according to the number of inhabitants

in the region of Udvarhely Seat. The village has only 30 permanent inhabitants and two thirds of them are above 65 years old who hold on to their land stubbornly and try to get the maximum out of agricultural activity according to their capacity. Due to lack of children there is no school in the village, the church cannot be used because of static reasons, there are no private enterprises or commercial units. So, we cannot speak of prosperity, the members of community concentrate only on surviving strategies.

Pozsony Ferenc

**Social changes in territory of Orbaiszék (Transylvania)
(1850-2010)**

In our paper we present the way in which the development of bourgeois lifestyle, modernization have changed the demographic and social structure in settlements of the Székely seat Orbai between 1850–2010. Using data collected from registries preserved by local churches and from official censuses, we present, one by one, the most important demographic processes (natural growth/deficit, migration, endogamy, exogamy) of the region's villages and their nature. Our basic hypothesis is that the processes following the revolution of 1848, brought forth significant demographic growth which soon also interlinked with the construction of the railway system and industrial developments full of promises, from the end of the 19th century. In the same time, individualism brought in by the bourgeois lifestyle, family and lifestyle models from the beginning of the 20th century changed significantly the structure of the Hungarian families living in the area, while the communist period following the World War II and the globalization after 1989 brought radical changes both in the internal and external relationships of the region as well as in its demographic structure.

Salló Szilárd

**Designs of shepherd crooks of the Szekler Museum of
Csíkszereda (Miercurea-Ciuc, Harghita county)**

The present paper studies the designs of shepherd crooks placed in the Szekler Museum of Csíkszereda. Most of the above mentioned shepherd's crooks were made in the 20th century. This paper focuses, not only on the designs of the 101 shepherd's crooks that can be found in the museum's

collection, but also on the decorative techniques that are applied on these and on the different aspects of shepherding.

Szócs Levente

Teréz Köllő: My Biography on Stage. Interpretation of the popular biography of a woman from Gyergyószentmiklós (Gheorgheni, Harghita county)

In this study the author presents the analysis of a manuscript written by a woman from Gyergyószentmiklós and the general opinion consolidated about her in the local community. The aim of presenting the text (popular biography) is not to reconstruct the course of the text author's life, but to interpret the history of her life immortalized (written) in the text and her attitude towards it. The study compares, in a written text and oral context, two textual repertories in which the most important aspect, and at the same time maybe the only common characteristic, is that both of them intend to interpret the paradoxically represented personality of Teréz Köllő.

Szócsné Gazda Enikő

Way of life in Háromszék region as seen through family inventories

Háromszék (today Covasna county) has always been the land of nobility and mansions. The present analysis examines the inventories of a noble family of the place: the Vajnas. Unfortunately the Vajna mansion does not stand still in our days, but it has disappeared together with its inhabitants. However, we can outline the main orientations of their lifestyle through their archive and inventories. Nobility existence, as seen through the object inventories, meant a specific way of life with an articulate need for representation.

Szerzőink

DIMÉNY Attila – doktorandus, néprajzkutató, osztályvezető muzeológus, Céhtörténeti Múzeum, Kézdivásárhely

DIMÉNY HASZMANN Orsolya – MA, néprajzkutató, Haszmann Pál Múzeum, Csernáton

GERGELY Orsolya – PhD, szociológus, tanszékvezető-helyettes, Sapientia EMTE Társadalomtudományi Tanszék, Csíkszereda

KINDA István – PhD, néprajzkutató, főmuzeológus, Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy

MIKLÓS Zoltán – doktorandus, néprajzkutató, a Haáz Rezső Múzeum igazgatója, Székelyudvarhely

POZSONY Ferenc – a tudományok doktora, néprajzkutató, egyetemi professzor, dékánhelyettes, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészkar, Kolozsvár

SALLÓ Szilárd – doktorandus, néprajzkutató, muzeológus, Csíki Székely Múzeum, Csíkszereda

SZŐCS Levente – PhD, néprajzkutató, muzeológus, Tarisznyás Márton Múzeum, Gyergyószentmiklós

SZŐCSNÉ GAZDA Enikő – PhD, néprajzkutató, osztályvezető főmuzeológus, Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Pozsony Ferenc Schimbări sociale în localitățile din Scaunul Orbai (1850–2010).	11
Szócsné Gazda Enikő Mod de viață în zona Trei Scaune prin prisma unor inventare familiale	57
Dimény Attila Folosirea spațiului public la Târgu-Secuiesc în secolele 19–20	69
Kinda István O industrie tradițională: vărari în Vârghiș	109
Miklós Zoltán Căutarea unei căi de ieșire. Efectele naționalizării și decolectivizării la Alexandria	165
Szócs Levente Köllő Teréz: Viața mea pe scenă. Autobiografia unei femei din Ciumani.	185
Dimény Haszmann Orsolya Amintiri scrise din primul război mondial	207
Salló Szilárd Modelele bătelor de păstor din Muzeul Secuiesc al Ciucului	235
Gergely Orsolya Cercetări sociale în Ținutul Secuiesc. Lucrările de diplomă ale studenților din Miercurea-Ciuc	265
Rezumate	278
Autorii	286

Contents

Foreword	7
Pozsony Ferenc Social changes in territory of Orbaiszék (Transylvania) (1850-2010)	11
Szócsné Gazda Enikő Way of life in Háromszék region as seen through family inventories	57
Dimény Attila The use of public space in 19th–20th century Kézdivásárhely (Târgu Secuiesc, Covasna county)	69
Kinda István A traditional industry: lime-burners in Vargyas (Vârghiş, Covasna county)	109
Miklós Zoltán Finding a way out. The effects of nationalization and decollectivization in Sándortelke (Alexandriţa, Harghita county) . .	165
Szócs Levente Teréz Köllő: My Biography on Stage. Interpretation of the popular biography of a woman from Gyergyószentmiklós (Gheorgheni, Harghita county)	185
Dimény Haszmann Orsolya Memorials from the World War I.	207
Salló Szilárd Designs of shepherd crooks of the Szekler Museum of Csíkszereda (Miercurea-Ciuc, Harghita county)	235
Gergely Orsolya Social researches in Székelyföld. Scientifical thesis of students from Csíkszereda (Miercurea-Ciuc, Harghita county)	265
Abstracts	282
Authors	286